

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Prečnišna za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 28. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XII.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v soboto, dne 11. maja 1929.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 55.

Dr. Fran Windischer:

„Trgovski dom.“

Ko smo praznovali svojo petletnico leta 1905, je naš prijatelj in častni član gospod Ivan Jelačin st. dal vzpodbudo in poskrbel tudi kot prvi za gmotno podlago v ta namen, da si naš trgovec postavi svoj dom pod nazivom »Trgovski dom«. Ta misel dolgo ni mogla do uresničenja, da so jo zlasti mrzle sape dolgoletne svetovne vojske dušile in zadrževale. Sedaj pa se ipak obrača na boljše v tem pogledu, in je akcija za ustanovitev »Trgovskega doma« v Ljubljani predvsem po zaslugi iniciatorja gospoda Ivana Jelačina st. in sina mu gospoda Ivana Jelačina ml. krepko in ponosno na resnem potu do uresničenja. Ni dolgo tega, kar je po sili razmer bila cela vrsta naših trgovskih organizacij v Ljubljani krenila odločno na pot, da si postavi čimprej svoj dom — »Trgovski dom«. Ustanovilo se je posebno društvo z nazivom »Trgovski dom«, pa je to dru-

štvo, ki mu načeluje povsem umestno in hvalevredno iniciator te ideje gospod Ivan Jelačin st., z mladostno odločnostjo začelo krepko aktivno akcijo, da bo v kratkem času dal »Trgovski dom« v Simon Gregorčičevi ulici, kjer se ustvarja nekako trgovsko središče, v kratkem varno streho našim trgovskim organizacijam, med njimi tudi našemu društvu, katero bo pod okriljem novih penatov brezdvomno moglo razviti kar najživahnejše delo. Ko pozdravljam to iniciativnost in to vnetost, mi bodi dovoljeno izrekati najlepšo zahvalo gospodom, ki vodijo organizacije vstopivše v okrilje društva »Trgovski dom«. Fond, ki smo ga od leta 1905 zbirali, smo dali po soglasnem sklepu odbora na razpolago novi družbi »Trgovski dom«, ki je sedaj nositelj organizirane prizadevnosti trgovskega stanu za skorajšnjo zgradbo »Trgovskega doma«.

Trgovino samo v roke strokovno usposobljenih.

Pritožbe radi preostre in čestokrat tudi umazane in nepošteno konkurence so na dnevnem redu. Take pritožbe se čujejo posebno v vrstah malih trgovcev po deželi, kateri bijejo danes v resnici boj za obstanek. Konkurenca konsumov, potniki inozemskih pa tudi nekaterih domačih trgovcev, koji zalagajo neposredno konsumenta, krošnjariji in še druge take nadloge delajo malemu trgovcu tako občutno konkurenco, da jo more jedva vzdržati, ker poslujejo vsi taki konkurenti brez vsake kontrole in tudi skoro brez vsakih bremen. Tudi je prišlo pri nas v navado, da se podeljujejo obrtni listi za izvrševanje strok, ki so navezane na dokaz usposobljenosti, ljudem, ki se trgovine nikdar niso učili. Kaj naj pričakujemo od takih »trgovcev«? Res je, da se more po obstoječih predpisih izjemoma dovoliti prehod od trgovske stroke, ki ni navezana na dokaz usposobljenosti, k stroki, za katero se zahteva dokaz usposobljenosti tudi če se dokaza usposobljenosti ne doprinese, ako dokaže prosilec, da je izvrševal kak prost trgovski obrt, ki ni vezan na dokaz usposobljenosti, najmanj pet let. Vendar je namen zakona, da se tako določilo uporablja samo izjemoma. Dokaz usposobljenosti je bil vendar uveden v zaščito prave trgovine, zato mu je pomagati do polnega uveljavljenja in dovoliti spregled le v izjemnih, upoštevanja in oziroma vrednih primerih. Danes se le redko vpošteva okolnosti po konkretnih primerih in se dovoli izvrševanje trgovine takorekoč vsakemu, kakor da je za trgovino vsak usposobljen, tudi če se trgovine nikdar ni učil. S tem se ustvarja po nepotrebnem nezdrava konkurenca, uvaža se v vrste trgovstva ljudi, ki tja absolutno ne spadajo. Danes imamo dovolj dobro izvežbane naraščaja, ki čaka svobodnega udejstvovanja, zato za take izjeme ni več potreb in je dovoliti izvrševanje trgovine samo takim, ki dokažejo polno usposobljenost.

Z zadoščenjem ugotavljamo, da so se na to stališče postavile že tudi nekatere obrtne oblasti. Zato prinašamo v celoti naslednji odlok, ki ga je izdal te dni srezki poglavar v A.:

»Vaši prošnji z dne 21. januarja 1929. leta, da se Vam podeli po § 13/a posl. odst. obrtnega reda spregled rednih dokazil usposobljenosti za nastop trgovine z mešanim blagom s stojališčem v ... ne ugodim.

Dokazali ste sicer, da ste se bavili s trgovskim obrtom, ki ni vezan na dokaz usposobljenosti, nad pet let, vendar Vaše prošnje ni bilo upoštevati, ker je polno trgovskega naraščaja, ki je bil redno izučen z najmanj petletno zaposlenostjo v trgovini z mešanim blagom ter je poleg tega absolvirал gremijalno trgovsko šolo.

Ob okolnosti, da ni dana redno izučenim trgovcem prilika, da se osamosvojijo, ozir. sploh v svojem poklicu zaposlijo, pa ni dopustno, da bi se izjemoma na podlagi določila § 13/a posl. odst. obrtnega reda pripustilo v to trgovino osebe, ki nimajo za to predpisane usposobljenosti.

Dalje so v kraju ... sedaj štiri trgovine z mešanim blagom in je torej krajevna potreba popolnoma krita. Tudi ni Vaš obstoj odvisen od trgovine. Vsled tega je bilo odločiti kakor zgoraj. Proti tej odločbi je dopustna pritožba na velikega župana ljubljanske oblasti, ki bi jo bilo vložiti tekom 14 dni po dnevu dostavitve.

Preureditev stavbnih obrtov v Avstriji.

V Avstriji se je v zadnjem času začela akcija za preureditev stavbnih obrtov. Ker imajo tam enak stavbni zakon, kakor velja pri nas v Sloveniji in ker je vprašanje ureditve stavbnih obrtov pri nas postalo jako aktualno, nas bo zanimalo, kako hočejo te obrte preurediti v Avstriji.

Stališča, ki jih zavzemajo poedine pristojne korporacije, se v nekaterih važnih vprašanjih križajo. Tesarski in kamnoseški mojstri z vso odločnostjo zahtevajo, da se njim izključno pridržijo vsa tesarska odnosno kamnoseška dela. Kamnoseki ugovarjajo, da bi se odpravilo koncesijoniranje njihovega obrta. Soglasje se je med poedinimi stavbnimi strokami doseglo glede sledečih točk: Izprememba stavbnega zakona in opredelitev poedinih stavbnih obrtov se smatra za nujno potrebno. Razlikovanje med izvetimi in neizvetimi kraji naj bi se odpravilo. Stavbeniki in zidarski mojstri naj bi se združili v eno stroko. Usposobljenostni dokaz je treba poostri. Odklanja se obrtna praksa, da bi se smatralo kot praktična uporaba v stavbnem obrtu vsako delovanje brez razlike, ki daje priliko, pridobiti si potrebno znanje in sposobnost.

Kontrola izvoza poljskih pridelkov.

V sredo se je vršila v ministrstvu trgovine konferenca o načrtu okvirnega zakona o kontroli izvoza poljskih pridelkov. Ankete so se udeležili poleg zastopnikov trgovskega in poljedelskega ministrstva delegati zbornice za TOI v Zagrebu dr. A. Cuvaj in generalni ravnatelj Axelrad; za trgovsko zbornico v Beogradu glavni tajnik S. Marodić; za Udruženje izvoznikov dr. Bugarić in Voja Petković; za novosadsko TOI zbornico dr. Mirko Kosić; za komoro v Sarajevu dr. Aca Despić; za komoro v Skoplju dr. Vid Gjurgjević; za TOI zbornico v Ljubljani tajnik Ivan Mohorič.

Namen konference je bil, da skuša zblížiti različna stališča, ki so jih zavzele v toku pismene ankete napram prvotnemu načrtu zakona posamezne zbornice, in doseže sporazum glede definitivne oblike okvirnega zakona. Kakor znano, je zagrebška zbornica zavzela proti uvedbi kontrole izvoza svoječasno odklonilno stališče, dočim ostale zbornice načelno niso bile nasprotne uvedbi kontrole, pač pa so označile prvotni načrt kot nepopoln in za uzakonitev nezrel. Zbornica za TOI v Ljubljani je na podlagi razprav trgovskega odseka z dne 20. marca predložila ministrstvu obširno mišljenje, v katerem je obrazložila položaj izvozne trgovine poljskih pridelkov in opozorila ministrstvo, da večina naših eksporterjev gleda na tak zakon z neko bojaznijo, odnosno nezaupanjem, da ne bi njegovo izvajanje v praksi zgrešilo prvotni cilj in namen in da ne bi zakon, namesto da postane sredstvo za pospeševanje izvoza kvalitetnega blaga, postala kontrola v rokah nekaterih organov sredstvo za neutemeljeno šikaniranje izvoznikov. Formalna kontrola, ki ne bi jemala dovolj ozira na komplicitanost eksportne tehnike, bi lahko povzročila izvozu veliko nepriliko.

Spomenica TOI zbornice nato razmotriva možnost praktičnega vpliva zakona o kontroli kvalitete izvažane blaga za naše stremljenje, da se osamosvojimo od inozemskega posredništva in z našim blagom, ki pride danes na inozemska tržišča po večini pod tujim imenom, prodremo kot jugoslovanskim blagom do konzumnih središč. Zbornica je opozorila ministrstvo, da obstojajo v kvaliteti robe med različnimi pokrajinami naše države velike razlike in da bi se z ozirom na raznovrstnost tipov, kvalitete in trgovskih običajev morala kontrola prilagoditi dejanskemu stanju in potrebam in z njimi računati.

Najvažnejše načelno vprašanje, ki ga je imela rešiti konferenca, je bila določitev predmetov, glede katerih se ima uvesti kontrola kvalitete. Sporazumno se je določilo, da imajo spadati pod nadzor pri izvozu vse žitarice, sadje in povrtnina, sveže in predelane, konopnina in opijum. Glede navedbe kontrole nadaljnjih predmetov imajo gospodarske zbornice staviti predloge. S to formulacijo je dobil okvirni zakon točen obseg, ki ga v prvotnem načrtu ni imel.

Konferenca je soglasno sklenila, da se izdajajo vsi pravilniki in naredbe k temu zakonu le po zaslišanju zborničnih mišljenj in le po stvarni potrebi. Predvsem bodo izdani predpisi za kontrolo izvoza sliv in pekmeza, ki je že sedaj obstojala, vendar ne na zakoniti podlagi. Iz krogov izvoznikov sliv je v ostalem izšla tudi iniciativa za tak zakon, ker mnoge nesolidne

tvrdke s svojimi pošiljatkami kvarijo sloves in cene dobrim izvoznikom kvalitetnega blaga.

Druga načelno važna točka razprave je bilo vprašanje sestave, kompetence in poslovanja kontrolnih organov. Konferenca se je soglasno izjavila za kolegialni sistem sestave kontrolnih organov in za navedbo druge instance za pritožbe. Zasigurano je sodelovanje komor pri kontrolnih organih po enem delegatu, ki bo lahko branil interese privrednikov in samo soglasni sklepi komisije veljajo kot polnovreden dokaz v presoji krivic po tem zakonu.

Konferenca se je izjavila nadalje za to, da se postopanje prepusti upravnim oblastim, le zastopnik južne Srbije je z ozirom na ondote prilike plediral za sodišča.

Načrt je tudi izpremenjen glede izvoza nekvadratnega blaga, za katerega bo izdalo trgovsko ministrstvo po zaslišanju zbornice posebne predpise in ki bode v izdanih uverenjih izrečno kot tako označeno. Določba prvotnega načrta, da mora izvoznik na embalaži označiti z žigom izvor blaga, odpade. Omiljene so bistveno kazni za prestopke in odpade določba, da se v ponovnem primeru prestopka odvzame tvrdki pravico obratovanja za gotovo dobo.

V tej predelani obliki bo zakon najbrž v kratkem vzakonjen in za izvoz sliv izgleda, da bodo že za letošnjo izvozno sezono izdelani nato podrobni predpisi in že obstoječa kontrola po tržnih komisijah uzakonjena in pojačana.

Svobodna carinska skladišča v naših lukah.

Finančni minister dr. Švrljuga je podpisal pravilnik za svobodna carinska skladišča v naših lukah, ki bo te dni objavljen v »Službenih novinah«. Po tem pravilniku se morejo svobodna carinska skladišča ustanavljati v pomorskih lukah, kjer obstoja carinarnice ali oddelki carinarnice, za vskladiščenje blaga, podvrženega carinskemu nadzorstvu. Služila bodo za vskladiščenje blaga, ki prispe iz inozemstva po železnici ali z ladjami, in domačega ocarinjenega blaga, namenjenega za izvoz. Le če je v skladišču dovolj prostora, se bo po odobrenju carinarnice lahko vskladiščilo tudi za izvoz namenjeno, toda neocarinjeno domače blago. Tako blago se bo moralo smestiti oddeljeno od ostalega blaga. Vse blago v svobodnem carinskem skladišču bo pod stalnim nadzorstvom carinskih organov.

Svobodna carinska skladišča se bodo odobravala samoupravnim telesom, trgovskim družbam, paroplovnim podjetjem in privatnikom. Prvenstveno se bodo odobravala ona svobodna carinska skladišča, ki bodo glede velikosti in pripravnosti zgradb ter termičnih okoliščin najboljše. Poleg gradbenim predpisom odgovarjajočih zgradb se bodo za svobodna carinska skladišča lahko uporabljali tudi pokriti ali nepokriti prostori. Skladiščno podjetje bo moralo dati poseben prostor ali oddelki s potrebno opravo na razpolago carinarnici kot carinski magazin, kjer se bo vršilo carinjenje onega blaga, ki bo iz skladišča deklarirano za uvoz.

Odobrenje za svobodna carinska skladišča bo dajalo finančno ministr-

stvo (oddelek za carine) ter se bo morala prošnja predložiti preko pristojne trgovske zbornice. Prošnji bo treba priložiti situacijski načrt z načrtom luke v zvezi s carinarnico, železnico in vsemi objekti za skladišče; detaljne načrte, skladišča z vsemi instalacijami, načrt in statut poslovanja in obvezo glede roka, v katerem se ima skladišče zgraditi, kakor tudi glede oddelka, ki se stavlja na razpolago carinarnici. Trgovska zbornica bo prošnji pribavila mišljenje pomorske in železniške uprave ter priložila tudi svoje mišljenje. Na podlagi oglada posebne komisije bo potem prošnja poslana ministrstvu. Vsa dela pri vskladiščenju in prenašanju blaga v skladišča kakor tudi v oddelku za carinarnico mora vršiti skladiščno podjetje. Prav tako mora podjetje imeti na razpolago potrebna pomožna sredstva (tehnice, vozičke itd.). Na odprtem prostoru se more namestiti samo blago, ki je po svoji kakovosti neprikladno za vskladiščenje v zaprtih prostorih, ostalo blago, ki se redno sklada v zaprtih prostorih, pa samo po odobrenju finančnega ministrstva.

Razkladanje in prenos blaga, prijavljenega za vskladiščenje v svobodnem carinskem skladišču, se ima vršiti pod carinskim nadzorstvom, in sicer blago, dovoženo iz inozemstva, prevozno (tranzitno) blago in domače izvozno ocarinjeno blago. Vse blago mora biti vpisano v skladiščno knjigo, ki jo vodijo organi carinarnice.

V svobodnem carinskem skladišču je dovoljeno denaturiziranje, alkoholiziranje, pretakanje, prepakiranje, mešanje, sortiranje in čiščenje. Dovoljeni so tudi vsi posli, ki so potrebni za vzdrževanje blaga. Za dela, ki niso predvidena v carinskih predpisih in zaradi katerih blago menja svojo tarifno kakovost ali izgubi na teži, je potrebno odobrenje finančnega ministrstva (oddelka za carine). Vsa ta dela se morajo vršiti pod nadzorstvom carinarnice in mora svobodno carinsko skladišče predložiti carinarnici pismo prijavo. Carinarnica vrši nadzorstvo in pregled knjig ter blaga, o čemer poroča mesečno finančnemu ministrstvu, oddelku za carine.

Za blago v skladišču se ne plačujejo nikake dajatve ali takse v korist državi; šele ko se blago deklarira za uvoz ali prevoz, se z njim postopa kakor z ostalim carinskim blagom. Blago, ki se deklarira za uvoz, se mora prenesti v oddelek, ki je rezerviran za carinarnico, kjer se zacarini. Od trenutka prijave nastane obveznost plačila vseh carinskih dajatev in taks, pa tudi ležarine v korist državi. Le v primeru, če je tehnično nemogoče, se carinjenje lahko po odobrenju carinarnice vrši v skladišču.

Prenašati tudi ni treba za carinjenje onega blaga, ki ga carinarnica lahko običajno carini v prevoznih sredstvih (vagonih), vendar tako blago sme ležati v svobodnem carinskem skladišču le 3 dni. Na blago, ki je odrejeno za prevoz, bodisi da tranzitira v drugo državo ali pa da se vrača v izvozno državo, se ne plačuje nikake dajatve ali takse. Tarifo svobodnega carinskega skladišča odobrava finančno ministrstvo. Ta tarifa mora biti objavljena v uradnem glasilu. Po odobrenju finančnega ministrstva smejo svobodna carinska skladišča izdajati tudi skladiščne liste ali »warrante«.

ZAPOSILITEV DELAVCEV V TURČIJI.

Po poročilu konzulata turške republike v Zagrebu se oglašajo iz različnih krajev naše države čim dalje več delavcev za informacije glede zaposlitve v Turčiji. Da ne bi imeli interesi po nepotrebnem stroške, se obvešča, da je izvrševanje duševnih in manualnih profesij v Turčiji rezervirano načeloma turškim podanikom. Za primer, da bi podaniki kraljevine SHS želeli iskati zaposlitve v Turčiji, morajo najprej stopiti v zvezo s kako tvrdko v Turčiji, ki bi jim dala pismo z jamstvom, da jih sprejme v službo. Na podlagi take izjave bo izdal konzulat turške republike v Beogradu specialno dovoljenje, potrebno za osebo, ki zahteva namestitev v Turčiji, kakor tudi predpisani potni vizum.

Občni zbor Zveze za tujski promet v Sloveniji.

Naša tujsko-prometna propaganda. Zveza za tujski promet v Sloveniji ima danes v prostorih Zbornice TOI svojo redno letno skupščino. Zveza združuje 54 društev in korporacij, interesiranih na procvitu našega tujskega prometa, med njimi vsa avtonomna mesta, vsa večja zdravilišča in letovišča in skoro vsa pomembnejša turistična, tujsko-prometna in olepševalna društva. Od občinskih zastopstev so včlanjena: avtonomna mesta Ljubljana, Maribor, Celje, Ptuj, mesti Kamnik in Laško, občine Kranjska gora, Bohinjska Bistrica in Bled. Od korporacij javnega prava šteje Zveza med svojimi člani: Zbornico za trgovino, obrt in industrijo, Zdravniško zbornico za Slovenijo, Zvezo gostilničarskih zadrug, Zvezo gostilničarjev ljubljanske okolice, Zvezo trgovskih gremijev i. dr. Od društev mnoga, ki goje turizmo in sport. Lokalno podlago delovanja Zveze pa tvorijo skoro vsa v Sloveniji delujoča olepševalna in tujsko-prometna društva. Zveza si je nadelala nalogo, da pospeši ustanovitev tujsko-prometnih in olepševalnih društev v vseh krajih, ki imajo količjak predpogojev za uspešni razvoj našega tujskega prometa.

O priliki svoje letne skupščine je izdala Zveza tiskano poročilo o svojem delovanju v letu 1928, ki vsebuje dokaj podatkov o intenzivni tujsko-prometni propagandi Zveze, pa tudi mnogo podatkov, ki bodo zanimali tudi širšo javnost. Zato se nam zdi potrebno, da objavimo iz tega poročila vsaj nekaj odstavkov:

Izredno ugodna sezona leta 1927 nam je pokazala, da je bilo delovanje Zveze za tujski promet pravilno usmerjeno ter da je bilo treba nadaljevati po smernicah in potih, ki smo jih začrtali. Ker so naša letovišča in kopališča v sezoni bila skoro prenapolnjena, smo v l. 1928 predvsem obračali pažnjo na propagiranje zgodnje in pozne sezone, za glavno sezono pa smo se omejili samo na informativno službo. Prošlo leto je bilo za slovenski tujski promet zelo plodono. Poset tujcev je bil celo večji kot leta 1927, v kljub temu, da so razni neugodni politični dogodljaji kratek čas zelo ogrozili in motili dotok tujcev.

Statistični podatki so pokazali, da v naše kraje zahaja največ gostov iz srednje- in severnoevropskih držav, v pretežni večini Nemcev, Čehov in Madjarov. Vsled tega smo našo informativno službo usmerili v glavnem na Nemčijo, Avstrijo, Češkoslovaško in Madjarsko, v manjši meri pa smo tudi obračali pažnjo na potovalno publiko zapadnih držav in Amerike.

Na podlagi dobljenih izkušenj smo posebno pozornost obrnili na nemško publiko ter razvili prav živahno reklamo in propagando v večjih krajih Nemčije in Avstrije. Vzdrževali smo stalne zveze s številnimi oficijelnimi in privatnimi potniškimi uradi, z javnimi faktorji, novinarji, književniki in založbami. Razposlali smo obilo našega informativnega materiala tudi raznim privatnikom, ki so se zelo pogosto obračali na nas z vprašanji o cenah stanovanj in prehrane, o izletih, turah itd.

Pri propagandi v Češkoslovaški so nam šli v veliki meri na roko Jadranska Straža v Pragi, Češko-jugoslov. Liga ter oficijelni češkoslovaški potniški urad »Cedok«.

V Poljski so nas podpirali pri našem propagandnem delu razna jugoslovanska dijaška društva ter oficijelni potniški urad »Orbis«.

Naša oficijelna trgovska agentura v Budimpešti, v okviru katere je posloval poseben oddelek za tujsko-prometno propagando, nam je pri naši propagandni akciji na Madjarskem šla zelo na roko ter nam dajala dragocena navodila.

Na Danskem smo imeli posebno vnetega sodelavca v osebi našega generalnega konzula g. Tegnerja v Kopenhagenu, ki je prirejal na podlagi našega materiala predavanja ter sestavljal posebno brošuro o Jugoslaviji in priobčil mnogo lepih člankov v danskem časopisu. Na Švedskem je vršil uspešno propagando naš tamošnji generalni konzul Carlson ter novinar Langlet, ki je na podlagi naših podatkov priobčil serijo zanimivih člankov o Sloveniji v najuglednejših švedskih časopisih.

Potom naših konzulatov smo v manjšem obsegu skrbeli tudi za reklamo in propagando v Angliji, Kanadi in Zedinjenih državah, pa tudi v južno-ameriških republikah.

V zelo živahnih zvezah smo bili s švicarsko Reisezentrale, s francosko potovalno pisarno »Exprinter« v Parizu, z belgijskim Touring-klubom ter z različnimi Cookovimi pisarnami v Angliji, Franciji, Grčiji itd.

Ni nam treba posebno poudariti, da je smoteno in metodično delo »Zveze« izkazalo odlične uspehe. Kakor je pokazala statistika, ki jo ne moremo nikdar zadosti točno voditi, je posejelo Slovenijo leta 1928 najmanj 70.000 gostov — ne vračunši prehodnih — pri čemer moramo poudariti, da so med njimi prevladovali posebno v naših glavnih letovišjih in zdravilišjih inozemci, predvsem Nemci. To je potrebno omeniti radi tega, ker obstoja glavni efekt tujskega prometa v tem, da prihajajo v naše kraje tujci, ki prinesejo v državo zdravo tujo valuto. Posebnega omenka vredno je dejstvo, da so nočnine izkazale lani prirastek za 100% od prejšnjega leta. Pokazala pa se je potreba graditve večjih hotelov, kajti lani so naši tujsko-prometni kraji že komaj zmagovali naval tujcev. V tem oziru se mora započeti energična akcija, ker bi v bodoče nadaljnja reklama in propaganda bila brezpredmetna. Če namreč ne bomo mogli tujcev spraviti pod streho, bo to našemu tujskemu prometu prej škodovalo kakor koristilo.

KMETSKA POSOJILNICA LJUBLJANSKE OKOLICE V LJUBLJANI.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice r. z. z n. z. v Ljubljani je imela 2. t. m. svoj 49. redni občni zbor. Iz poročila ravnateljstva tega najstarejšega slovenskega zavoda v Ljubljani posnemamo naslednje: Upravno premoženje se je v preteklem poslovnem letu dvignilo na 179.576.140-54 dinarjev. Hranilne vloge so se povečale na Din 171.893.172-24 ter so prirastle v primeri s prejšnjeletnim stanjem za okrog 20 milijonov dinarjev. Ker se je povpraševanje po kreditih v preteklem letu silno stopnjevalo, zlasti zaradi kulantne obrestne mere, ki jo nudi zavod v zaščito domačega trga, so posojila dosegla ob sklepu leta Din 150.542.797-23. Povišek posojil proti prejšnjeletnemu stanju vsebuje predvsem le kratkoročne, sezonske kredite. Rezervni zakladi so se dvignili na častno vsoto Din 7.352.330-75. Čisti dobiček izkazuje po strogo izvršenih odpisih Din 509.929-23. Občni zbor je votiral poleg raznih drugih znatnih vsot za narodne dobrodelne namene tudi Din 50.000 — za Univerzitetni sklad v Ljubljani. Število deležnikov je naraslo na 5410.

SVETOVNI ŽITNI TRGI IN JUGOSLAVIJA.

Ogromne zaloge pšenice in koruze v U. S. A. v Argentini so v zadnjem času zelo na cene pritiskale. Dobri izgledi letošnjega pridelka delujejo v isti smeri. Nadprodukcija žita v Ameriki je tolika, da resno mislijo na sredstva, kako bi produkcijo omejili. Razume se, da padec cen v Ameriki ni mogel ostati brez posledic za evropske trge. Tako so tudi v Jugoslaviji cene zelo padle in je notirala okoli 8 t. m. pšenica v Bački okoli 242, koruza okoli 255. Ameriško žito notira v Evropi deloma nižje kot banatsko, in bi se moralo jugoslovansko žito še za par dinarjev poceniti, da bi moglo konkurirati Amerikancem na inozemskih trgih. Ameriška pšenica franko v evropskih pristaniščih notira 240 Din, koruza 257 dinarjev.

USNJE.

V Nemčiji so znižali cene usnja, in vpliva to tudi na jugoslovanski trg. Zagrebški velesejem je privabil sicer večje število nakupovalcev in nimajo tovarnarji in veletrgovci sedaj nič posebno velikih zalog, vendar se cene niso trdnjeje oblikovale. Veliko je še zmeraj povpraševanje po modernem, barvanem in lahkem usnju za čevlje. Surova kravina notira 12 do 13-50, teletina 20 do 21, boks 12 do 15 itd.

Gospodarstvo Jugoslavije v aprilu.

Mesec april ni prinesel nobene bistvene spremembe v skupni sliki gospodarskega in finančnega položaja Jugoslavije. Z začetkom meseca je stopil v veljavo novi državni proračun, ki predstavlja do gotove meje predelani proračun prednika sedanjega finančnega ministra. Najvažnejši državno-finančni dogodek je ustanovitev **Privil. Agrarne banke**. Posvetovanja s francoskimi upniki srbskih predvojnih dolgov se nadaljujejo. Preuranjena so najbrž poročila o plačilu 60 odstotkov v zlatu preračunjenih obresti kot vsebina jugoslovanske ponudbe; gre za ca 790 milijonov frankov dolžne glavnice. Tako visoke ponudbe pač ne pridejo v poštev. Nasprotno so se pa odestinila poročila o pomnoženem udejstvovanju francoske industrije pri državnih delih in dobavah (osušenje donavskega močvirja pri Pančevu itd.). Veliko transakcijo pomeni prehod podjetja Sufid pri Splitu iz italijanskih rok v francoske, kar bo zvezano s prav velikimi francoskimi investicijami. — Zunanja trgovina prvega četrtletja kaže majhno nazadovanje eksporta proti prvemu četrtletju leta 1928, o čemer smo pred kratkim v »Trgovskem listu« že poročali. — Po uradnih poročilih iz vseh 33 oblasti kaže bodoči pšenični pridelek dobro, in posledice zime niso tako hude, kot so se bal. Tudi o tem smo že pisali. — V znamenju kupčijske depresije so nekatere insolventnosti v Sloveniji, Bosni, Beogradu itd. — Tujski promet se zadovoljivo razvija.

Organizacija IX. mednarodnega vzorčnega velesejma v Ljubljani

od 30. maja do 9. junija 1929.

Po informacijah, ki smo jih dobili od uprave Ljubljanskega velesejma, obeta biti letošnja prireditve velesejma prvovrstna. Zadovoljiti če sigurno vse, razstavljalce in kupce. Odrejeni termin je po mišljenju vseh zelo posrečen. Uprava velesejma je izdala poseben načrt razstavitve, ki obsega:

A. Mednarodni vzorčni velesejem, ki je razdeljen v sledeče skupine: 1. Strojna industrija. 2. Poljedelski stroji in orodje. 3. Kovinska industrija. 4. Avtomobili, motorji, bicikli, vozovi. 5. Elektrotehnika, fotografija, optika. 6. Radio. 7. Lesna industrija. Pohištvo. Pletarstvo. 8. Usnje in konfekcija, kožuhovinarstvo. 9. Tekstilna industrija in konfekcija, klobučarstvo. 10. Papir, grafika, pisarniške potrebščine. 11. Galanterija. Igrače. 12. Umetnostna obrt. 13. Steklo, porcelan. 14. Glasba. 15. Graverski in zlatarski izdelki. Fina mehanika. 16. Stavbeniška industrija. 17. Industrija živil. 18. Reklama. 19. Praktične novosti. 20. Razno. 21. Kemična industrija in kozmetika.

B. Posebna razstava pohištva.

C. Strojni oddelek, posebno bogat na poljedelskih strojih.

D. Higijenska razstava za letošnji velesejem, preurejena in izpopolnjena.

E. Avtomobilska razstava.

F. Razstava meščanskih šol Slovenije.

G. Radio razstava.

H. Razstava zajcev in perutnine.

I. Skupine: belgijska, brazilijanska, italijanska s proizvodi, ki konvenirajo za import v našo državo.

Uprava velesejma dela na to, da bo ob priliki letošnjega velesejma nudila svojim razstavljalcem in posetnikom ugodno presenečenje.

* * *

Moč reklame. Danes je pač vsakemu znano, kako veliko vlogo igra reklama v trgovskem svetu. Tega se je zavedala v polni meri tudi Uprava ljubljanskega velesejma, ki je sprejela v svoj velikopotezni reklamni program med drugim tudi osnutek našega mojstra g. prof. Ivana Vavpotiča za sejmski plakat. Originalna ideja — v sredini ogromen, že od daleč viden magnet, na katerega polih se stekajo železniški tiri in na njih bližajoče se lokomotive, ki jih magnet privlači — vzbuja ne samo pri nas, ampak tudi v inozemstvu upravičeno zanimanje.

Gospodarstvo Ogrske v aprilu.

Oblikovanje gospodarskega položaja na Ogrskem je določeno po dveh momentih: po zvišanju obrestne mere in po strahu, da je letošnje vreme letini škodovalo. Ker je bilo zvišanje obrestne mere le deviznopolitično in se je kredit le malo podražil, bo nastala za produkcijo iz tega manjša škoda kot so prvotno mislili. Bolj se bojijo trenutno slabih izgledov za letino. Pisali smo pa že na drugem mestu, da vreme splošno ni tako škodovalo kot so poročale prve vesti. Stavbno gibanje se normalno razvija; predvidene investicije države, mest in komitatov se izvajajo po načrtu, in je zato stavbna industrija dobro zaposlena. Opekarne, cementarne ter vapnenice so založene z naročili za daljšo dobo. Premogovni industriji se dobro godi. Aprilova produkcija je dala 550.000 ton, import 75.000, eksport 18.000, import koksa 35.000. Tudi tovarne železnine so zaposlene do polne kapacitete. Strojna industrija izkazuje nadaljno boljšanje, število delavcev so mogli zvišati na 45.000. Zanimivo je, da se dviga zlasti domača prodaja.

Trgovska bilanca se zboljšuje; v marcu n. pr. se je zboljšala za 17,3 milj. pengö (uvoz je padel od 107,8 na 96,9, izvoz se je dvignil od 73,1 na 79,5 milj. pengö). Najbolj je nazadoval uvoz tekstilij, surove rude, tobaka, strojev in aparatov, nasprotno se je pa dvignil uvoz surovega bombaža. Zdi se torej, da se položaj tekstilne industrije boljša. Dvig izvoza zaznamujejo zlasti sladkor, vino in prašiči, tudi stroji in aparati. V prvem letošnjem četrtletju je bil pasivni saldo za 34,7 milj. pengö manjši kot v prvem lanskem četrtletju. Ves pasivni saldo je padel na 66,4 milj. pengö. Insolvenčna statistika se je vsled hude in trajne zime poslabšala. V aprilu je bilo prijavljenih 130 insolventov, v marcu 126, v lanskem aprilu 111. Polovica insolventov pride na tekstilno panogo.

Lani je kupila Rusija na Ogrskem 4000 vojaških konj, v zadnjih letih sploh 10.000, letos jih bo 5000. Ker kupuje Rusija tudi v Nemčiji in Jugoslaviji, moremo sklepati, kako zelo se je poslabšala njena konjereja.

Na Ogrskem je nastala nekakšna krompirjeva vojska. Domače cene so zelo visoke in pribajajo zato trajno import krompirja iz Avstrije, Nemčije in Češkoslovaške. V zadnjem času je bilo naročenih tudi par sto vagonov poljskega krompirja, in sicer od grosistov, ki niso zakonito vknjiženi kot pravi trgovci. Tako so bili producenti in drugi grosisti v ognju; saj bi bil poljski krompir zelo na cene pritisnil. Treba je bilo dobiti pripravno orožje za boj proti poljskemu

uvozu, in so ga brž dobili. Na Poljskem je menda zelo razširjen krompirjev rak, in ogrski trgovci so se začeli »bati«, da ne bi prišla ta bolezen tudi na Ogrsko! Dosegli so pri vladi, da so bili vsi transporti poljskega krompirja na meji ustavljeni, s pretvezo, da transportom niso bili priloženi certifikati, ki bi potrdili, da je krompir zdrav. Tako koleba gospodarski boj tja in sem.

Evropska bombaževa kriza.

Poročilo mednarodnega sindikata predilnic pravi: Cene povsod slabe, kapaciteta nikjer polno izrabljena.

To poročilo je izšlo pravkar v Manchesteru na Angleškem za prvo letošnje četrtletje in poroča o položaju bombaževе industrije v glavnih tozadevnih deželah Evrope sledeče:

Nemčija: V vseh panogah bombaževе industrije je bila kupčija v prvem četrtletju slaba, produkcija je znašala 60 do 70 odstotkov kapacitete. Zaloge so obsežne in pritiskajo na cene. Cene so slejkoprej neekonomiske.

Anglija: Produkcija v ameriškem oddelku predilstva je izkazana s 75 odstotki kapacitete. Cene so nezadovoljive. V egiptski sekciji se je vsled organizirane produkcijske omejitve brezposelnost zmanjšala. V tkalstvu se v zadnjih treh mesecih položaj ni zboljšal. Številne statve ne delajo, cene so nezadovoljive.

Holandija: Položaj predilništva je bil nezadovoljiv, tovarne so morale prodajati po neekonomskih cenah. Položaj v tkalstvu se je nekoliko zboljšal.

Belgija: Predilci in tkalci morajo prodajati po skrajno nizkih cenah, da ohranijo stroje v delu.

Francija: Položaj se ni posebno spremenil. Cene so slabe, zlasti v ameriškem oddelku.

Italija: Produkcija se je mogla vzdržati na prejšnji višini. A težkoče so povročale prodajne cene, ki so dale le malo zasluzka. Zato je bilo treba znižati nabavne stroške in obenem zboljšati kvaliteto.

Avstrija: Produkcija se giblje med 65 in 70% kapacitete. Tendence cen meri na izgube. Znakov zboljšanja ni. Tkalstvo dela s ca 70 odstotki kapacitete.

Češkoslovaška: Cene preje so nezadovoljive in ne krijejo nabavnih stroškov. Tudi izgledi so malo rožnati. Eksport je izredno veliko trpel.

Torej se nikjer posebno ne pohvalijo.

ZUNANJA TRGOVINA AVSTRIJE.

Avstrijsko zvezno ministrstvo za trgovino in promet je izdalo diagrame, ki nam kažejo, da se je zunanja trgovina Avstrije od leta 1920 nadalje zelo razvila ter da se je skupni trgovski promet v zadnjih osmih letih več kot podvojil; narasel je od 2600 milijonov šilingov v letu 1920 na 5500 milijonov v letu 1928. Pasivnost je kolebala med 646 in 1100 milijoni. Bilanca za leto 1928 kaže, da uvoz mineralnih gorivnih snovi (premog in petrolej) daleko prekaša vsak drug uvoz, kar se tiče množine; po vrednosti je to seveda drugače. V izvozu so glede vrednosti na prvem mestu fabrikati, ki kot edina blagovna skupina izkazujejo izvozni prebitke. Po množini so v prvi vrsti surovine in polfabrikati, zlasti les, papirno blago, magnezit in surovo železo. Pasivnost trgovske bilance je v izdatni meri izenačena po dohodkih iz tujkega prometa itd.

FRANCIJA NIMA BREZPOSELNIH IN JE PRED NOVIM GOSPODARSKIM RAZCVITOM.

Strokovni kovinski list »Usine« presoja konjunkturo francoske železne in jeklene industrije zelo ugodno. Že sedaj nima Francija nobenega brezposelnega; nasprotno, v nekaterih industrijskih okrajih se javlja že pomanjkanje delavcev, zlasti izučeni delovnih moči. Zato se je celo bati, da bo v bližnjem času nastopilo splošno pomanjkanje delavcev in doba zvišanja mezd. Že sedaj so vse tovarne bogato založene z naročili, a šele v bližnjem času bodo razpisana velika javna dela za trdnjavske zgradbe, za elektrifikacijo province, za zboljšanje pristaniških naprav, železniških prog in cest, za obnovo železniškega materiala, za reformo zračne plovbe, za naseljeniški načrt Loucheurja in za tehniško opremo kolonij. Edina neugodna znaka sta stalni deficit trgovske bilance in rastoče cene. V nadomestilo za pomanjkanje domače delovne moči prihaja veliko delavcev iz inozemstva, zlasti iz Poljske.

GRADBA TRGOVSKIH LADIJ.

Anglija gradi sedaj 328 trgovskih ladij z vsebino 1.357.000 ton; Nemčija ima v delu 407.000 ton, Holandska 164.000, Francija 155.000. Več kot 100.000 ton gradita še Japonska in Italija, skoraj 100.000 ton Švedska in U. S. A., 81.000 pa Danska. Vidimo velikansko premoč Velike Britanije, ki ji druge države niti odaleč ne pridejo blizu, tudi Nemčija ne.

ANGLEŠKA AVTOMOBILNA INDUSTRIJA ZAHTEVA ZAŠČITNO CARINO PROTI AMERIKI.

Voditelji treh velikih angleških avtomobarn Austia, Morris in Singer so izdali oklic za zaščito avtomobilne industrije. Eksport je znašal leta 1923 6000 voz, leta 1927 35.000. Amerika pa računa s produkcijo 5 milijonov avtomobilov, od katere vsote bodo poslali 1 milijon na eksportni trg. Ta milijon je pa več kot dvojna izvenameriška produkcija. Ameriški eksporti preplavljajo one dežele sveta, ki niso zaščitene s carino ali pa, ki ne fabricirajo same. Brez zaščitne carine je ekonomska produkcija v Angliji nemogoča. Glavni cilj angleške avtomobilne industrije je nadaljno zvišanje zaščitne carine.

GENERAL MOTORS RAČUNILJO Z VELIKIM VPLIVOM V EVROPI.

James Mooney, podpredsednik družbe General Motors, ki vodi njeno zunanjo trgovino in ki se je udeležil tudi pogajanju pri prodaji večine delnic tvrdke Opel, je izjavil po svojem povratku v Nemyork, da bo udeležba pri tovarni Opel imela velik vpliv tudi na razvoj avtomobilnih trgov v drugih evropskih deželah. Mooney se peča sedaj s pripravami za eksportno konferenco Gen. Mot., ki se naj vrši v U. S. A. od 22. do 30. t. m. in katere se bodo udeležili ravnatelji 23 inozemskih podružnic koncerna.

General Motors so napravili lani vsega skupaj 1.810.806 avtomobilov, pri čemer sta se zlasti odlikovala, kot pravi poslovno poročilo, tipa Chevrolet in Pontiac. Delež teh dveh voz na skupni produkciji se je dvignil od 65% v letu 1926 na 77 1/2% v letu 1928. Nazadnje pa produkcija tipov Buick in Oakland. Zlasti pomebna je velika izgradba tipa Chevrolet. Leta 1924 je bilo zgrajenih 315.000 voz te vrste, leta 1925 že 512.000, lani pa že skoraj 1.200.000. Dejstvo, da so dosegli General Motors največje uspehe ravno z najcenejšim vozom, ima svoj ne ravno najmanjši vzrok tudi v razširjenju inozemske trgovine. Prodaja v inozemstvu je narasla lani od 194.000 na 282.000 voz, torej v enem samem letu za 88.000 avtomobilov ali za 46 odstotkov. Pisali smo tudi že, da se širijo govorice o bodočih pogajanjih General Motors z avstrijsko tvrdko Steyr.

Dodatno zapišemo zadnje podatke: Cisti dobiček General Motors je znašal v prvem letošnjem četrtletju 61,9 milj. dolarjev, lani pa 69,5. Vzrok manjšega dobička so izredno visoki izdatki, ki so jih imeli na kencu lanskega leta pri vpeljavi novega 6-cilindrskega modela. V lanskem prvem četrtletju je prodal koncern 492.000 voz, letos pa 523.000.

Dr. Jurij Štempihar:

Tožiteljska varščina in naš meddržavni promet.

(Nadaljevanje.)

Pravni razlog, da obstoji med dvema državama razmerje vzajemnosti, more biti:

1. meddržavna pogodba (»diploma«), takozv. diplomatska vzajemnost; n. pr. § 57/I c. p. reda;

2. predpisi notranje (avtonomne) zakonodaje, ki so ali v obeh državah enaki (materijalna vzajemnost) ali pa vsebinsko sicer niso enaki, a zajamčujejo tujcu enako postopanje kot domačinom (formelna vzajemnost). To je tkzv. zakonodajna vzajemnost; mogoče bolje: avtonomna vzajemnost. Pravna razlika med diplomatsko in zakonodajno vzajemnostjo je v tem, da je pri diplomatski vzajemnosti zakonodajalec vezan po mednarodnem pravu, pri zakonodajni pa ni vezan na ta način;

3. stalna, dejanska praksa v pomanjkanju meddržavnih ali državnih predpisov; tkzv. dejanska (faktična) vzajemnost (»reciprocitet zasnovan na praksi«). Razume se, da mora tudi pri diplomatski in pri zakonodajni vzajemnosti ista v praksi tudi resnično obstojati; ona se mora tudi izvrševati. Razlika med dejansko vzajemnostjo na eni ter diplomatsko in zakonodajno vzajemnostjo na drugi strani je tudi v tem, da je za njeno vsebino v poslednjem slučaju merodajna meddržavna pogodba ali domača

zakonodaja, dočim daje vsebino dejanski vzajemnosti praksa, to je: praktična potreba. Ta je včasih celo močnejša kot predpisi mednarodne pogodbe ali notranje zakonodaje. Dejanska vzajemnost mora biti s stalno prakso dokazana; pri diplomatski in zakonodajni vzajemnosti se pa njih dejansko izvrševanje more domnevati (Leske v Leske - Loewenfeld, Rechtsverfolgung in internat. Verkehr I., str. 776). Ako imajo sodišča dvome o vzajemnosti, si dobavijo tozadevno izjavo ministra pravde, §§ 57, 63 c. p. reda.

Lahko se reče, da je stalna praksa splošno priznana kot pravni vir vzajemnosti in da je tudi naš c. p. red na tem stališču. Glede pravice revnih o tem sploh ni dvoma; § 63 govori na kratko in samo o »vzajemnosti«. Glede varščine pa se sklicuje § 57/III. na »obnašanje« (Verhalten) tuje države in v praksi se pravilno tolmači ta izraz kot priznanje zgolj dejanske vzajemnosti, ne samo kot dejansko izvrševanje diplomatske ali zakonodajne vzajemnosti (tako Pollak, l. c. str. 180). Dejanska vzajemnost ni zgolj dejansko, prekaristično razmerje (»comitas gentium«), marveč je pravno razmerje. Minister, ki izdaja izjavo o dejanski vzajemnosti, ne postopa po prostem predarku. Te izjave se ne izdajajo stranki, ampak sodišču in tvorijo civilno procesualen, ne upravni akt. Toda z njimi se posega v procesualnopravni položaj strank, v njihove subjektivne pravice in potom odmiene v pravni položaj našincev v tujini. Minister je za svojo izjavo

odgovoren po predpisih o ministrski odgovornosti in politično; ni pa odgovoren upravnosodno. Ker nosi odgovornost minister, mora biti vsako tozadevno ukrepanje in odločanje izvzeto iz delokroga sodišč. Izjava mora izhajati od ministra samega, ne od ministrstva. Izjava, ki ne izhaja od ministra samega, za sodišča ni obvezna. Izjava ministra je za sodišče obvezna, toda samo v dotičnem primeru (Pollack, l. c. str. 179). V praksi ministrstva pravde se izdajajo tudi splošne izjave, ki večkrat od ministra samega niti ne potekajo. Take izjave morejo imeti pri sodiščih samo dejansko avtoriteto, nič več in nič manj kot ministrska priobčila v smislu § 217/2 c. p. Izjava ministra o vzajemnosti po svoji vsebini ni priobčilo zakonitih predpisov, uredb in obnašanja dotične tuje države, katero priobčilo naj potem sodišče neodvisno ocenjuje in nato o vzajemnosti neodvisno odloča (tako Neumann, l. c. str. 575; odločba GIU n. F. 3315). Marveč minister odloči sam v svoji izjavi in njegova izjava se glasi, da vzajemnost obstoji ali pa ne obstoji. Sicer bi ne bilo razlike med § 271/II in § 57, 63, dasiravno je c. p. red to razliko razločno podčrtal. Take izjave so procesualen čin, ki vsebuje ukrep iz mednarodne politike. Ta politika mora biti enotna. Zato so pridržane ministru, so za sodišča obvezne in iz njihove pristojnosti izločene. S tem, da sodišče vpraša — in to mora, ako je vzajemnost dvomna —, prevali pristojnost in odgovornost na ministra. Pre-

ozko je naziranje, da je podan povod za vprašanje pri ministru samo, kadar je dvomna dejanska vzajemnost. Tudi pri diplomatski in zakonodajni vzajemnosti more biti dvomno ali sporno, če dotični (meddržavni ali tujedržavni) predpis se velja in v pozitivnem slučaju, če in v kakem obsegu se tudi dejansko izvršuje. Če bi sodišča o vzajemnosti sama odločala, je dana možnost nasprotujočih odločb; dvomljivo bi bilo vprašanje, če in kdo je za to odgovoren. Če pa odloča minister, je podana vsaj možnost, da bodo izjave dosledne in vladini mednarodni politiki odgovarjajoče. Tuja država ima posla z osebo, ki nosi politično odgovornost. — Mnenja v slovstvu so deljena, večkrat protislovna ali nejasna (primer Walker, Streitfragen, str. 39, 76, 82, 86, 139, 160; Hora, Čsl. civ. pravo proc., I., str. 37; Sperl, Lehrbuch der bürg. Rechtspflege, I-1, str. 49). V praksi ministrstva pravde prevladuje pravilno naziranje, da mora izjava vsebovati odločbo o vzajemnosti. So pa tudi »izjave«, ki priobčujejo samo tekst zadevnih predpisov in prepuščajo odločitev o vzajemnosti sodišču. Ena izjava se glasi: »Ako bodo švicarska sodišča pripuščala naše državljane brez varščine, bodo po principu reciprociteta tudi naša sodišča pripuščala Švicerje brez varščine.« Ta izjava nam odkriva med drugim neko okolnost, ki ni važna samo pri kranjskem tepežu, ampak tudi v meddržavnem pravnem prometu, namreč skrb za to, kdo bo začel.

(Nadaljevanje prihodnj.)

PO SVETU.

Nemške bombaževе predilnice so tako slabo zaposlene — vsled zastojanja prodaje —, da je predlagana od 1. julija naprej 40-odstotna produkcijska omejitev.

Atenska banka Anglo-Americaine je postala insolventna, pasiva znašajo 35 milijonov drahem. Vsled njene insolventnosti bodo trpeli tudi drugi zavodi.

Kartel emajla so ustanovili na Poljskem; s tem je odstranjena desorganizacija poljskega emajlnega trga, ki se je po razpustitvi prvega kartela pred tremi leti zmeraj močnejše javljala.

Kartel kablov bodo ustanovili na Nemškem, s čimer upajo pomiriti sedanji nemirni trg.

Ceno premoga sta zvišali Francija in Belgija.

Belgijsko sladkorno industrijo bo podprla vlada z znižanjem davkov. Letos bodo otvorili v Belgijskem Kongo prvo sladkorno tovarno.

V Rusiji bo prevzela angleška tvrdka B. S. A. izdelavo načrtov in tehniško vodstvo pri gradbi tovarne koles. Letna produkcija tovarne je proračunjena na 120.000 koles. Dela bodo pričeli letos.

Shell Union Oil izkazuje za lansko leto 23 milijonov dolarjev čistega dobička, leta 1927 ga je bilo 11 milijonov.

Hmelja je izvozila Češkoslovaška od začetka sezone 1. septembra do 31. marca 113.182 stotov a 50 kg, uvozila ga je 9459 stotov. Letos je vsled vremena rasti nekoliko zaostala.

Novo tovarno Aluminija na dalmatinskih tleh bo zgradil francoski kapital. Stavbišče med Splitom in Solinom je že kupljeno, surovi material bodo dali loksitna najdišča pri Dnišću.

Povprečno reparacijsko anuiteto dve milijardi in 50 milijonov mark predlaga kot kompromisni izhod ameriški reparacijski izvedenec Owen Young, predsednik reparacijske komisije. Rešitev reparacijskega vprašanja smatrajo kot končnoveljavno zjamčeno.

Brezposelnost v Češkoslovaški je padla v marcu od 55.000 na 49.700 oseb ali za 10 odstotkov.

Posojilo v znesku 500 milijonov mark bo najela nemška vlada. Beremo, da bo zakonski načrt obvezal v podpis hranilnice in nosilce socialnega zavarovanja.

Dogovor o regulaciji Nila je po dolgem obotavljanju od strani egiptске vlade sedaj podpisan. S tem je vlada v Londonu mednarodno zavarovana.

27.500.000 pisem na dan pišejo Nemci; na vsako tretjo osebo pride eno pismo na dan. Pri 7 milijonih pisem na leto pa pozabijo na naslov.

Dve jugoslovanski ladji s prostornino 12.720 ton sta naročeni na Angleškem.

Novo tovarno umetne svile bodo zgradili v Zagrebu. Gre za neko gornje-avstrijsko svileno tkalnico, ki se preseli v Zagreb s 60 statvami.

Brezposelnost v Avstriji je v marcu in aprilu padla za 100.000 oseb na 264.000.

Trboveljska premogokopna družba bo na pobudo svojih inozemskih delničarjev produkcijo premoga izdatno dvignila, in je poslala dva strokovnjaka na Westfalsko v svrhu tozadevnih študij. Produkcija se bo vršila po najmodernejšem načinu, in napravili bodo skladišča za 200 vagonov.

Bombaževi pridelek v U. S. A. se bo vršil letos vseskozi prej kot druga leta; Texas, ki proizvaja 40 odstotkov pridelka, je za 14 dni pred običajno povprečnostjo.

Avstrijske zvezne železnice so poleg že obstoječega okvirnega kredita v znesku 100.000.000 šilingov najele še nadaljnjih 50 milijonov.

Prvi ženski borzni senzal v Newyorku je postal insolventen; njene obveznosti znašajo 700.000 dolarjev.

Zaloge čilskega solitra so se v aprilu skrčile za 166.000 ton na 1.680.000 ton. Produkcija je ostala nespremenjena pri 280.000 tonah.

Ameriški jekleni trust je glavnicu zopet zvišal in znaša sedaj 1173 milijonov dolarjev.

Največja importna dežela moka je Velika Britanija s 5 milijoni meterskih stotov; sledi ji Češkoslovaška z 1.878.000 stoti. Na osebo pa pride v Češkoslovaški 14 kg, v Veliki Britaniji 11 kg.

Jugoslovanske radiodružbe združiti v eno samo družbo je namen akcije, ki se je pred kratkim pričela. Dosegle bi se mnoge izpopolnitve in olajšave.

Občni zbor gremija trgovcev v Kranju.

V torek, 8. t. m. se je ob 16. uri vršil v restavraciji Narodnega doma v Kranju občni zbor gremija trgovcev za srez Kranj pod predsedstvom gremijalnega načelnika g. Frana Sirc-a.

Gremijalni načelnik g. Fran Sirc je predložil tiskano poročilo o delovanju gremija v preteklem letu, iz katerega posnemamo: Gremij je štel 31. decembra 1927 749 članov, med letom jih je pristopilo 61, odstopilo 52, ter šteje gremij koncem leta 1928 758 članov. — Koncem leta 1928 je bilo pri gremiju prijavljenih 92 pripadnikov. Vajencev je bilo vpisanih koncem leta 1927 133, med letom je bilo na novo prijavljenih 42, oproščenih 56, med letom pa jih je izstopilo 7, tako da jih je ostalo koncem leta 112.

Gremij zaposluje 1 uradnico. Tekom leta je došlo in se je rešilo 1607 dopisov in vlog.

Načelnstvo je imelo v pretečenem letu 5 sej, v katerih so se reševale zadeve splošnega značaja, lokalne razmere pa so obravnavali pododbori v Kranju, Škofji Loki in Trzinu.

Gremij je vzdrževal v šolskem letu 1927/28 tri trgovske nadaljevalne šole povečini iz lastnih sredstev.

Trirazredno gremijalno trgovsko šolo v Kranju je obiskovalo v zadnjem šolskem letu 64 učencev in učenek; enorazredno šolo v Trzinu 3 učenci in 15 učenek.

Poročilo govori nadalje o uredbi o odpiranju in zapiranju obratovališč, točnih pravicah, nedovoljenem poslovanju konzumov, davkih in taksah ter končno apelira na naročbo »Trgovskega lista«.

Računski zaključek za leto 1928 izkazuje s prebitkom iz leta 1927 253.632-11 Din dohodkov in 80.419-01 dinarjev izdatkov ter gremijalne imovine 173.213-10 Din, v kateri je vpoštet podporni sklad 11.494-50 Din. Računski preglednik g. Franc Berjak je predlagal absolutorij. Predlog je bil soglasno sprejet.

Proračun za l. 1929 znaša 100.000 dinarjev. Votirana je vsota 10.000 Din za podpora stanovskemu tisku. — Gremijalna doklada za tekoče leto je ostala ista, kakor doslej. Ravnotako so ostale neizpremenjene ostale pristojbine, inkorporacijska pristojbina ter vpisnina in oprosnina vajencev.

V gremijalno načelnstvo so bili izvoljeni na novo, ker je funkcijska doba potekla, gg.: Franc Sirc kot načelnik; Franc Berjak kot podnačelnik; Franc Globočnik (Trzin) kot II. podnačelnik; Anton Šavnik (Škofja Loka) kot III. podnačelnik; Franc Demšar (Poljane), Anton Kašman (Škofja Loka), Janko Sajovic (Kranj) kot odborniki ter gg.: Ivan Bergant (Stara Loka), Janko Potočnik in Danilo Krašovec kot namestniki.

Razsodiški odbor je ostal neizpremenjen.

Izvoljeni so bili nato delegati za zvezni občni zbor. »Trgovskemu tovarišu« je naklonil občni zbor 1000 dinarjev podpore.

Zastopnik Zveze trgovskih gremijev g. I. Kaiser je poročal nato o največjih perečih trgovskih vprašanjih in organizaciji. Razpravljalo se je tudi o sestavi davčnih odborov, odpiranju in zapiranju obratovališč, naker je gremijalni načelnik g. Fran Sirc predlagal udanostno brzojavko Njegovemu Veličanstvu kralju in vsem ministrom, ki vodijo gospodarske resorte. Predlog g. načelnika je bil z navdušenjem sprejet.

Stalen in dober zašutjek

nudi vsakemu trgovcu

dišave
znamke

»SLON«

GLAVNA ZALOGA

Zahtevajte cenik

F. ŠIBENIK
Ljubljana

Občni zbor gremija trgovcev v Litiji.

Dne 8. t. m. ob 13. uri se je vršil v restavraciji g. Franko Cerarja v Litiji občni zbor gremija trgovcev za litijski srez, ki ga je otvoril in vodil gremijalni načelnik g. F. Čertanec. Po prečitani zapisnika lanskoletnega občnega zbora je gremijalni tajnik g. Jan. Končar podal izjerno tajniško poročilo, iz katerega posnemamo, da je štel gremij koncem preteklega leta 350 članov. Načelnstvo je imelo v zadnji poslovni dobi 5 sej in več sestankov; 21. maja t. l. pa je priredilo z vajenci izlet v Kranj, kjer so si ogledali tekstilno tovarno.

Blagajniško poročilo izkazuje Din 30.181-37 dohodkov, Din 29.462-30 izdatkov ter celokupne gremijalne imovine Din 8.649-13. Na novo se je kreiral podporni sklad, v katerega se je votirala vsota 2000 Din iz gremijalne premoženja.

Pri obravnavi samostojnih predlogov se je sklenilo, da člani iz sodnega okraja Višnja gora izstopijo iz gremija ter da se ustanovi za ta sodni okraj posebej gremij s sedežem v Višnji gori. Za to cepitev govori mnogo razlogov. Eden izmed najvažnejših je, da je Višnja gora od Litije tako oddaljena, da nimajo člani z gremijem nikakih vezi.

Obširna debata se je razvila nato radi stanovskega tiska. Soglasno so bili sprejeti tudi predlogi za zvezni občni zbor v Murski Soboti.

Na predlog načelnika g. Čertanca se je z navdušenjem sklenilo poslati Njegovemu Veličanstvu kralju udanostno brzojavko z zahvalo za visoko odlikovanje ljubljanske univerze.

Proračun za tekoče leto, ki znaša Din 26.640—, je bil soglasno sprejet. Gremijalna doklada pa se razdeli na podlagi predpisa pridobnine.

Pri spremembi pravil se je sklenilo vnesti v pravila določbo glede obilgatorne zdravniške preiskave vajencev, uvedbe pomožniške preizkušnje, sprejemanja in dopustnega števila vajencev itd.

Zborovalci so ostro kritizirali, da se občnega zbora ni udeležil zastopnik obrtne oblasti.

Tajnik Zveze trgovskih gremijev g. I. Kaiser je nato obširno poročal o položaju našega trgovstva in organizaciji.

Sledili so nato razni predlogi; ostro se je kritizirala zlasti nenaklonjenost oblasti in Nettunske konvencije, naker je gremijalni načelnik zaključil lepo uspelo zborovanje.

Industrija.

Nemčija bo v dobavi cinka prosta. V poslovnem poročilu Gieschejevega koncerna za leto 1928 se izvaja, da potrebuje Nemčija na leto 100.000 ton cinka, da je pa doslej le polovico sama producirala. Napravili bodo novo tovarno pri Magdeburgu s povprečno letno kapaciteto 50.000 ton, in bo postala na ta način Nemčija od inozemstva neodvisna. Čisti dobiček Gieschejevega koncerna znaša 3.770.000 mark, dividenda je 300 mark.

»Irma«, mednarodni kartel tračnic. Po pristopu Anglije se je »Irma« prekrstila v »Irmo« (E = Evropa, I = international). Anglija ima s 24-75% največji delež; sledi Nemčija s 19-875%, U. S. A. s 18-50%, Francija s 17-60%, Belgija s 13 do 14-325%, Luksemburška s 4-95%. Na srednjeevropske države — poleg Nemčije — pridejo 4 odstotki. V predvojni »Irmi« sta imeli Anglija in Amerika skupaj 53%, Nemčija 28%, Belgija 7% in Francija 2%. Razna znamenja pravijo, da se bo na bodočem zborovanju kartela v juniju t. l. sklenilo povišanje cen. Pogajanja z Veliko Britanijo so bila zelo težavna in dolgotrajna in se je le z največjim naporom dosegel kompromis. Na drugem mestu govorimo, da Jugoslavija od tega dogovora nima pričakovati nič dobrega.

Hydroelektrična industrija Italije pripravila skupno delovanje s tozadevno industrijo Španije.

Novo petrolejsko rafinerijo na Ogrskem bo z zneskom 5 milijonov pengö zgradil še to leto Shellov koncern.

Ponudbe in povpraševanja.

Attilio Cappellani & Co., Catania (23), Via Amato No. 48, želi prevzeti zastopstvo kake večje in solidne tukajšnje lesne tvrdke, ki se zanima za eksport lesa v Italijo. Imenovani je na domačem trgu dobro upeljan; dopisuje se lahko nemško.

Böhm Sándor A. G., Getreide- und Samengeschäft, Budapest V., Bálya-ny-u 8, želi uvažati k nam gorčična semena (Senfsamen) in želi radi tega dobiti tukaj sposobnega in zanesljivega zastopnika.

Za izvoznike jaje in perutnine. Češkoslovaška tvrdka »Ustredi moravských družstveních mlékáren« v Brnu, Češkoslovaška, išče zvezo s tukajšnjimi solidnimi eksporterji perutnine in jaje, katero blago bi omenjena tvrdka odjemala v večjih množinah celoletno. Interesenti naj se obrnejo s ponudbami neposredno na imenovano tvrdko.

Kvalitetna
znamka

Ljubljanska borza.

Tečaj 10. maja 1929.	Povpraševanje Din	Ponudbe Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	22 84	22 90
Berlin 1 M.	—	13 49
Bruselj 1 belga	—	7 8986
Budimpešta 1 pengő	—	9 9178
Curich 100 fr.	1094 40	1097 40
Dunaj 1 šilling	7 9806	8 010
London 1 funt	275 63	276 436
Newyork 1 dolar	—	56 78
Pariz 100 fr.	—	222 23
Praga 100 kron	167 93	168 77
Trst 100 lir	296 97	298 97

Vrednote: Delnice: a) Denarni zavodi: Čeljska posojilnica d. d., Celje, denar 158 dinarjev; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana, denar 123 Din; Prva hrvaška štedionica, Zagreb, denar 850 Din; Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Ljubljana, denar 170 Din. b) Industrijska, trgovska in prometna podjetja: Zdrž. pap. Veveče, Gorice, denar 123 Din; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana, denar 50; »Šešir«, tovarna klobukov d. d., Škofja Loka, denar 105 Din; Tvornica za dušik d. d., Ruše, denar 250, blago 260 Din.

Les: Smreka — jelka: Hodi I., II., monte 260—300 Din; brzojavni drogovci 250—280 dinarjev; bordonali merkantini 340 do 370 Din; trami merkantini 290—310; Skorete, konične, od 16 cm naprej 620—660 Din; Skorete, paralelne, od 16 cm naprej 680 do 720 Din; Skorete, podmerne, do 15 cm 520 do 570 Din; deske — plohi, kon., od 16 cm naprej 550—600 Din; deske — plohi, par., od 16 cm naprej 600—630. — Bukve: Deske — plohi, naravni, neobrobjeni 490—510; deske — plohi, naravni, ostrorobi 750—1000 Din; deske — plohi, parjeni, neobrobjeni 650—850; deske — plohi parjeni, ostrorobi, 1000—1250 dinarjev; testoni 470—520; tavolete 1200 do 1250 Din. — Hrasti: Hodi I., II. 450 do 700 Din; bordonali 1300—1500 Din; deske — plohi, neobrobjeni boules 1300—1600 Din; deske — plohi, neobrobjeni merkantini 900 do 1050 Din; deske — plohi, ostrorobi (podnice) 1200—1400 Din; frizi 1050—1250 Din. — Drva: bukova 20—23 Din; hrastova 19—21 dinarjev. — Železniški pragovi: 2-60 m, 14 x 24, hrastovi 50—08 Din. — Ogje: bukovo za 100 kg 90—95 Din.

Zito: Pšenica: bačka: 80 kg, 20% primesi, prompt. dob., mlev. voz., sl. post., plačilo v 30 dneh, 285—287 50; bačka: 80 kg, 2% primesi, mlevska voz., slov. postaja, dobava v maju, plačilo v 30 dneh, 290 Din do 292 50 Din. — Koruza: »la plata«: dobava meseca maja, zacarinjeno, slov. postaja, plačilo v 30 dneh, 315—317 50; »la plata«: dobava junija, zacarinjeno, slov. postaja, plačilo v 30 dneh, 310—312 50; »la plata«: dobava julija, avgusta in septembra, zacarinjeno, slovenska postaja, plačilo v 30 dneh, 305 do 307 50 Din; bačka: suha, dobava v maju, slovenska postaja, plačilo v 30 dneh, 305 do 307 50 Din. — Jemen: baranjski, pivovarski, 68/69 kg, 345—347 50; bački, ozimni, 67/68 kg, 330—332 50 Din. — Oves: bački, slovenska post., navadna vozina, 295—297 50. — Moka: pšenična Og: feo Ljubljana, pri odjemu celega vagona plačljivo po prejemu blaga, 405—410 Din.

Tendence: les: neizpremenjena; deželni pridelki: mlačna. Zaključki: les: 3 vagoni; deželni pridelki: 1 vagon; drugo: — vagonov.

Tržni vir dohodkov

Kraljevini SMS Fran Ksav. Lešnik,
Maribor, Cankarjeva 26

nudi prodaja

MAGGI-javih

izdelkov za juhe.

RAZNO.

Splošna razstava v Poznanju. Otvoritev te velike gospodarske manifestacije se vrši 16. maja t. l. Razstava traja do 30. septembra 1929.

Statistika čezmorskega izseljevanja v mesecu februarju t. l. Po podatkih Izseljeniškega komisariata v Zagrebu se je v mesecu februarju t. l. izselilo iz naše kraljevine v čezmorske države 1145 oseb, t. j. za 574 manj kot v februarju prejšnjega leta. V razdobju od 1. januarja do konca februarja t. l. se je izselilo letos za 732 oseb manj kot v istem razdobju prejšnjega leta. Izselilo se je največ iz Hrvaške in Slavonije, skupno 314, nato iz Vojvodine 310, Dalmacije 300, Slovenije 96, Bosne in Hercegovine 66, Srbije 47 in Črne gore 12. Od celokupnega števila izseljencev je bilo 67% poljedelcev. Največ jih je odšlo v Argentino 562, nato v Združene države 212, Kanado 186, Urugvaj 74, Brazilijo 51 itd. V domovino se je tekom meseca februarja t. l. vrnilo 272, a v razdobju od 1. januarja do konca februarja 502.

Po odpravi restinkcije kavčuka. Pisali smo, da so malajsko produkcijo kavčuka zelo omejili. Na splošno zahtevo so omejitve preklicali, in se to v izvozu že zelo pozna. V prvih štirih lanskih mesecih je znašal izvoz surovega kavčuka iz Britanske Malajske 104.000 ton, v prvih letošnjih štirih mesecih 200.000 ton; eksport se je torej skoraj podvojil. V aprilu je narasel eksport za 150 odstotkov in je znašal ca. 50.000 ton; v Zedinjenih državah je šlo 35.000 ton, v Veliko Britanijo 7000, na evropski kontinent 5000 itd. Vidimo, da so dobile U. S. A. 70 odstotkov vsega izvoza. Tu notri je ena prvih spornih točk med U. S. A. in Veliko Britanijo: U. S. A. kot glavni svetovni konsument kavčuka (imajo 80 odstotkov vseh avtomobilov) so v preskrbi s kavčukom popolnoma odvisne od britanskih kolonij.

Borza dela v Mariboru. Od 28. aprila do 4. maja je dela iskalo 116 moških in 45 žensk, 92 službenih mest je bilo praznih, delo je dobilo 39 moških in 38 žensk, odpotovalo jih je 23, odpadlo pa 19; koncem tedna jih je ostalo še 892 v evidenci. Od 1. januarja do 4. maja pa je dela iskalo 2385 moških in 1097 žensk, 1586 službenih mest je bilo prostih, delo je dobilo 619 moških in 628 žensk, odpotovalo jih je 419, odpadlo pa 924.

Pri Borzi dela v Mariboru dobijo delo: 12 hlapcev, 20 viničarjev, 15 majarjev, 1 vrtnar, 2 krojača, 4 čevljarji, 4 žagarji, 1 cirkularisti, 1 soboslikar, 2 opekarja, 6 rudarjev, več vajencev (čevljarske, mizarke, sodarske, kotlarske, natakarske in kovaške obrti); kakor tudi 20 dekel, 1 kmečka gospodinja, 10 kuharic, 13 služkinj, 5 sobaric, 2 kuharici k orožniškim, 1 hotelska sobarica, 3 hotelske kuharice, 3 pomožne kuharice za hotel v sezono, 1 kavarniška kuharica, 1 kuharica za v graščino, 1 plačilna natakarica, 2 servirki, 2 šivilji za obleke, 1 vzgojiteljica, 2 otroški vrtnarji, 3 tovarniški delavki, 2 postrežnici, 2 šiviljski vajenki.

Trg konoplje po poročilu iz Odžacev (Vojvodina) ne kaže nobene posebne spremembe. Kljub domačemu in inozemskemu povpraševanju je bilo v zadnjem tednu le malo kupčij. Sedanje vreme je za konopljo prav ugodno.

TRŽNA POROČILA.

Tržne cene v Ljubljani dne 1. maja 1929. Govedina: v mesnicah po mestu: I. vrste 18 do 20, II. vrste 16 do 18 Din; na trgu: 1 kg govejega mesa I, 18 do 20, II, 16 do 18, III, 12 do 14, jezika 17 do 20, vampov 8 do 10, pljuč 6 do 8, jeter 15 do 18, ledic 18 do 20, možganov 20 do 25, loja 5 do 10 Din; 1 kg telečjega mesa I, 20 do 22,50, II, 16 do 20, jeter 25 do 27,50, pljuč 15,50 Din; 1 kg prašičjega mesa I, 25, II, 20 do 22, pljuč 10, jeter 15 do 20, ledic 25, glave 8 do 10, parkljev 8, slanin trebušne 26 do 28, slanin ribe in sala 28 do 30, slanin domačih prašičev 23 do 25, slanin mešan 25 do 26, slanin na debelo 25 do 26, masti 30 do 32, šunke (gnjati) 30 do 35, prekajenega mesa I, 30 do 32,50, II, 25 do 27,50, prekajenih parkljev 8 do 10, prekajene glave 10 do 12, jezika 35 Din; 1 kg kostrunovega 13 do 14, jagnjetine 18 do 20, kozličevine 23 do 25, konjskega mesa I, 8, II, 6 Din; 1 kg krakovskih klobas 40, debrecinskih 40, hrenovk 30 do 32, safalad 28 do 32, posebnih 32, tlačenk 20, polprekajenih kranjskih 32 do 35, suhih kranjskih 50, prekajene slanin 26 do 30 Din; piščanec majhen 15, kokoš 25 do 30, petelin 30 do 40, domači zajec, manjši 7, večji 15 Din; 1 kg karpa 25 do 30, ščuke 25 do 30, postrvi žive 80, mrtve 60, mrene 15 do 20 Din; 1 liter mleka 2,50 do 3, 1 kg surovega masla 40, čajnega masla 44 do 48, masla 40—44, bohinskega sira 34 do 40, sirčka 8 do 10, eno jajce 1 do 1,25 Din; 1 liter starega vina 16 do 22, dalmatina 11 do 14, 1 časa piva 3,50, vrček piva 4,50 do 5, steklenica piva 5,50 do 6 Din; 1 kg belega kruha 5,50, črnega 4,50, rženega 4,50 Din; 1 kg luksuznih jabolk 10, jabolk I, 9, II, 7, III, 5, ena oranža 1 do 2,50, limona 0,75 do 1, 1 kg rožičev 8 do 10, fig 10 do 16, dateljnov 24 do 28, mandeljnov 52 do 70, orehov 12 do 13, luščenih orehov 36 do 40, suhih češpeli 8 do 12, suhih hrušk 10 Din; 1 kg kave Portoriko 72 do 76, Santos 46 do 48, Rio 32 do 40, pražene kave I, 90 do 100, II, 70 do 80, III, 56 do 60, kristalnega belega sladkorja 13,50, sladkorja v kockah 15, kavne primesi 18, riža I, 10, II, 8, 1 liter namiznega olja 19, jedilnega olja 17, vinskega kisa 4,50, navadnega kisa 2,50, 1 kg soli debele 2,50, mleto 2,75, celega popra 70, mletega popra 72, paprike III, vrste 32, sladke paprike, po kakovosti 52, 1 liter petroleja 7,50, 1 kg testenin I, 10, II, 9, pralnega luga 3,75, čaja 80, 1 kg moke št. 0, na debelo 410 do 415, na drobno 4,75 do 5, št. 2, na debelo 385 do 395, na drobno 4,50 do 4,75, št. 4, na drobno 4,25 do 4,50, št. 5, na debelo 360 do 370, št. 6, na debelo 315, na drobno 3,50 do 4 Din; 1 kg kaše 5,50 do 6, ješprenja 5 do 6, ješprenjčka 10 do 12, otrobov 2,50, koruzne moke 4 do 4,50, pšeničnega zdroba 6 do 7, ajdove moke I, 6 do 8, II, 6, ržene moke 4,50 do 5 Din; 1 q pšenice 295 do 300, rži 295 do 325, ječmena 315 do 330, ovs 300 do 330, prosa 290, koruze 330, ajde 280 do 290, fižola ribnična 830, prepelčarja 875, leče 1400 do 1600 Din; 50 kg premoga 80, 1 tona premoga 440, 1 m³ trdih drv 180, mehkih drv 70 Din; 1 q sladkega sena 175, polsladkega 150, kislega sena 125, slame 100 Din; glavica glavnate solate 2 do 3, 1 kg ajserice 12 do 14, berivke merica 1,50 do 2,50, motovilca merica 1,50, 1 kg radiča 10 do 12, zgodnjega zelja 8 do 10, kislega zelja 3,50 do 5, karfiol 8 do 10, kolerab podzemlje 1 do 1,25, špinace 12 do 16, kumar 40, graha v stročju 14, čebule 2 do 3, česna 15 do 16, krompirja 2 do 2,50, krompirja novega 10 do 12, repe 1,50 do 1,75, kisle repe 2,50 do 3, korenja 6 do 8, peteršilja 15 do 20, zelenjave za juho 8 do 12 Din.

MARIBORSKI TRG, DNE 4. MAJA 1929.

40 slaninarjev je pripeljalo 108 zaklanih svinj, kmetje pa 5 voz s krompirjem in 1 voz z jabolki naložen, kmetice pa kakih 100 komadov perutnine in 35 kozličev na trg.

Cene mesu so ostale obične, slaninarji

pa prodajajo meso popoldan navadno po ceni kakor predpoldnem.

Druge cene so bile kozličem 70—110 dinarjev za komad, perutnino so prodajali po 20—110 Din za komad. Mleko je stalo 3—3,50, smetana pa 12—14 Din za liter, maslo 40—60 Din za kg, jajca pa 1 do 1,25 Din komad. Glavnata solata 1 do 3, karfiol 5,20, ohrovt 1,50—3 Din komad, čebula 4—5, česna 16—20, krompir 2—2,25, hren 15—18, kisle zelje 4 do 5, kisle repe 2 Din.

Lončena in lesena roba 1—100 Din za komad, brezove metle 1,75—5, lesene grablje 5—6, vile 6—8 Din.

Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo 1. maja sta bila samo 2 voza sena, v soboto 4. maja pa 12 voz sena in 6 voz slame. Cene so bile senu 100—185, slami po 80—100 za 100 Din kg.

TRŽNE CENE V CELJU, DNE 1. MAJA 1929.

Govedina: V mesnicah I. vrste 16 do 18, II. vrste 15—17; na trgu I. vrste 16—18, II. vrste 15—17 Din kg, 1 kg vampov 9, pljuč 9, jeter 12, ledvic 17, loja 10 Din.

Teletina: 1 kg telečjega mesa I. vrste 20, II. vrste 18, jeter 16, pljuč 16 Din.

Svinjina: 1 kg prašičjega mesa I. vrste 28, II. vrste 25, III. vrste 23, pljuč 10, jeter 20, glave 13, slanin I. vrste 28, II. vrste 27, na debelo 27, suhe slanin 30, masti 33, šunke 28, prekajenega mesa I. vrste 28, II. vrste 27, prekajenih parkljev 8, prekajene glave 13, jezika 30 Din.

Konjsko meso: 1 kg konjskega mesa I. vrste 6 Din.

Klobase: 1 kg krakovskih 30, debrecinskih 40, hrenovk 30, safalad 30, posebnih 30, tlačenk 20, polsuhih kranjskih 35, suhih kranjskih 50, braunšviških 20, salami 90 Din.

Perutnina: kokoš 35—40, petelin 35 do 40 Din.

Mleko, maslo, jajca, sir: 1 liter mleka 2,50—3, kisle smetane 16, 1 kg surovega masla 40, čajnega masla 60, masla 36, bohinskega sira 28—36, trapistovskega sira 28—35, ementalke sira 60, sirčka 14, eno jajce 1 Din.

Kruh: 1 kg belega kruha 5, 1 štruca v teži 100 dkg 5, 1 štruca v teži 50 dkg 2,50, 1 kg črnega kruha 4,50, 1 štruca v teži 110 dkg 5, 1 štruca v teži 55 dkg 2,50, žemlja v teži 12 dkg 1, žemlja v teži 6 dkg 0,50, 1 kg polbelega kruha 4,80, 1 štruca v teži 104 dkg 5, 1 štruca v teži 52 dkg 2,50 Din.

Sadije: 1 kg jabolk III. vrste 8, orehov 10, luščenih orehov 36, suhih češpeli 6,30—11, suhih hrušk 8 Din.

Specerijsko blago: 1 kg kave Portoriko 72, Santos 56, Rio 44, pražene kave I. vrste 84, II. vrste 60, III. vrste 52, čaja 60—140, kristal belega sladkorja 13, sladkorja v kockah 15, medu 26, kavne primesi 20, riža I. vrste 12,50, II. vrste 8, III. vrste 5, 1 liter namiznega olja 20, olivnega olja 40, bučnega olja 25, vinskega kisa 3,50, navadnega kisa 2, petroleja 7,50, špirita denat. 10, 1 kg soli 2,75, celega popra 76, mletega popra 78, paprike 56, sladke paprike 58, testenin I. vrste 11, II. vrste 10, mila 16, karbida 7, sveč 18, kvasa 28, marelade 24—36 dinarjev.

Mleviski izdelki: 1 kg moke št. >00< 4,10, št. >0< 4,10, št. >2< 3,95, št. >4< 3,80, št. >5< 3,55, št. >6< 3,30, št. >7< 2,60, ržene enotne moke 3,90, pšeničnega zdroba 4,50, koruznega zdroba 4,20, pšeničnih otrobov 2,20, koruzne moke 3,60, ajdove moke 5,50, kaše 4,70, ješprenja 5,10, ovsenega riža 7 Din.

Žito: q pšenice 280—290, rži 260—270, ječmena 290, ovs 295, prosa 260, koruze 300, ajde 280, fižola 700—800, graha 1600, leče 1700 Din.

Kurivo: q premoga, črni trboveljski 42 do 44, zapukovski 44—48, rjavi 20—25, m³ trdih drv 120, 100 kg trdih drv 36, m³ mehkih drv 100, 100 kg mehkih drv 28 Din.

Krma: q sladkega sena 180, polsladkega sena 170, kislega sena 160, slame 80, prešana stane več 8 Din.

Zelenjava in gobe: 1 kg glavnate solate italijanske 12—14, 1 krožnik regrata 2, motovilca 2, zgodne drobne solate 3, 1 kg kislega zelja 6, karfiola 10, 1 krožnik špinace 2, 1 kg graha v stročju italijanski 12, česna 5, krompirja 12, kletjarja 2—2,50, kisle repe 6 Din.

DOBAVA, PRODAJA.

Oddaja zakupa bufeta na postaji Zavidovič se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 25. maja t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

Oddaja zakupa prodajalne na postaji Lašva se bo vršila potom licitacije dne 23. maja 1929 pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

Prodaja konjskega gnoja se bo vršila potom licitacije dne 18. maja pri Komandi 8. žandarmerijskega polka v Ljubljani, Bleiweisova cesta št. 3. (Pogoji so na vpogled pri isti komandi.)

Dobave. Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 21. maja t. l. ponudbe glede dobave 1 pisalnega stroja znamke Ideal ter glede dobave 20.000 komadov kuvert in 1500 pol različnih tiskovin. — Dne 15. maja t. l. se bo vršila pri Intendanturi Komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija glede dobave 2650 m³ drv. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Dobave. Direkcija državnih rudarskih podjetij v Sarajevu sprejema do 25. maja t. l. ponudbe glede dobave 20.000 kilogramov jamskih tračnic, gasilskih predmetov in različnih strokovnih knjig. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 27. maja t. l. pri Ministrstvu vojske in mornarice, odelenje za mornarico v Zemunu, glede dobave gradbenega in tehničnega materiala (parketi, krovna lepenka, eternit, sadra, vijaki, pločevina, bakrene cevi, cink, svinec, jeklo, železo, matice, podložne plošče, zakovice, žebli, poljske tračnice, skretnice, gumijaste cevi, sesalke, kopalne kadi, kompletne oprave za klozete, nastavki za dimnike, okovi za vrata, okna in pohištvo, ključavnice, patentne spojke za postelje, porcelanasti gumbi za predale, usnje, jermeni, linolej, azbest, klingerit, fibre v ploščah, peči, dimonovodne cevi in kolena za iste, različno orodje in stroji, spiralni svedrji, škarije za pločevino, smirkove plošče, brusilice, pile, klešče, krožne žage, dleta, tračna merila, meterska merila itd.). — Dne 25. maja t. l. pri Upravi državnih monopolov, ekonomsko odeljenje v Beogradu, glede dobave 23.000 metrov pločevinastih spojin; dne 27. maja t. l. pa glede dobave 270.000 metrov jeklenih tračkov in 184.000 komadov plumb. — Dne 27. maja t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave hrastovega skretniškega lesa; dne 29. maja t. l. pa glede dobave 1.000.000 kg drv. — Dne 28. maja t. l. pri štabu 38. pešadijskega polka v Podgorici glede dobave živil (riž, testenine, drobov, svinjska mast, čaj, sladkor, paprika itd.). — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.) — Dne 31. maja t. l. se bo vršila pri Gradbenem odeljenju Direkcije državnih železnic v Ljubljani ofertalna licitacija glede dobave slik Njegovega Veličanstva kralja, ur, zastav, brisač, nakladalnega orodja, pohištvenega inventarja, pisarniških potrebščin, orodja, blagajni, umivalnikov itd. (Pogoji so na vpogled pri istem odeljenju.)

Prodaja. Pri direkciji šum v Ljubljani se bo vršila licitacija glede oddaje lesa, drv in lubja na panju. Ponudbe je vložiti do 25. maja t. l. pri omenjeni direkciji. (Predmetni oglaš in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

Edino pravi in zanesljivi

Motvoz Grosuplje

domač slovenski izdelek **Tovarna motvoza in vrvarna d. d.**
Svoji k svojim! **GROSUPLJE pri LJUBLJANI**

TRAJNO koristno darilo
je samo

'GRITZNER' in 'ADLER'
šivalni stroj, ter pisalni stroj
'URANIA'.

Znižane cene, najlepše opreme edino le
pri

JOSIP PETELINC

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika, ob vodi. Telef. št. 2913.

H. SUTTNER

- LJUBLJANA -

Ure, zlatnine in
srebrnine

Lastna
protokolirana
tovarna v Švici

VINOCET

tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana

nudi najfinejši in najokusnejši
namizni kis iz pristnega vina.

Tehnično in higijenično
najmoderneje ureje-
na kisarna v Ju-
goslaviji.

Pisarna:

Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadstr.

Zahtevajte ponudbo!

IGN. VOK, Ljubljana - Novo mesto
H-KOLESA . . . Solidne cene! . . .

KUVERTA

Tvornica kuvert in
konfekcija papirja
LJUBLJANA

Vožarski pot št. 1

- DRUŽBA Z O. Z. - Karlovska cesta št. 2

R. RANZINGER, LJUBLJANA

Telefon 2000 (RAJKO RANZINGER) Telefon 2000

Špedicijsko podjetje, skladišče, carin-
sko posredništvo, prevažanje pohištva

Veletgovina

kolonijalne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin

Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode

Točna in solidna
postrežba!

Zahtevajte cenik!

Na zelo ugodnem položaju
se nahajajoče

POSESTVO

obstoječe iz velike nove hiše z
gostilno, gospodarskim poslop-
jem, venecijansko žago, valje-
nim mlinom, stanovanjsko hišo
za posle, veliko njivo in goz-
dom se prodaja. - Ponudbe na-
sloviti na Ljubljana p. predal 85

Ustanovljeno 1852.

TEOD. KORN

LJUBLJANA

POLJANSTA CESTA ŠT. 8
(prej. Henrik Korn)

Krovec, stavbi, galante-
rijski in okrasni klepar.
Instalacija vodovodov.

Naprava strelovodov.
Kopališča in klesalne naprave.

CENTRALNA KURJAVA

Isdelovanje posod iz ploče-
vine za sirne, barvo, lak
in med vsake velikosti ka-
kor tudi posod (škafle) za
konzerve in
litografskih ambalaž.

TRGOVSKI LIST

se priporoča za
oglašanje inseratov!

Kvalitativno najboljše

nogavice volnene in flor, **rokavice**, **triko perilo**,
vestje, **puloverje**, **žepne robce**, **naramnice**, **kravate**,
ovratnike, **srajce**, **razne čipke** in **veznine**, **kompletne**
potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje in tapetnike
edino le pri

JOS. PETELINC, Ljubljana, blizu Prešernovega
spomenika ob vodi.

Na veliko!

Telefon 2913.

Na malo!

R. WILLMANN

STROJNO PODJETJE
LJUBLJANA, SLOMŠKOVA ULICA ŠT. 3

Izdeluje različne vrste strojev za lažno industrijo, transmisijske naprave, tovarna
dvigala vseh vrst, rebraste osi iz kovanega železa.
Prevzema projektiranje in opremo različnih mehaničnih naprav ter izvršuje vse
v strojne stroke spadajoča dela in popravila točno, solidno in po možnosti
najhitreje.

SLAVIJA

Jugoslovanska
zavarovalna
banka d. d.

se priporoča za zavarovanje industrijskih, trgov-
skih in obrtnih podjetij proti požaru, vlomom in
tatvini, zakoniti dolžnosti jamstva, nezgo-
dam z avtomobili, poškodbam stekla i. t. d.

Zavarovanje življenja v raznih kombinacijah.
Centrala v Ljubljani. ★ ★ Podružnice po vsej Kraljevini.

Steklen papir

Flint-papir

Smirkovo platno

Naxos-smirk

i. t. d.

nudi najceneje iz
velike zaloge

Feliks Toman ml.

Ljubljana, Resljeva c. 30

Veletgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko
blago

raznovrstno žganje,
moko in deželne pri-
delke. - Raznovrstno
rudninsko vodo.

Lastna pražarna za ka-
vo in mlin za dišave s
električnim obratom.
Ceniki na razpolago!

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50 (v lastnem poslopiju)

Brzjavke: Kredit Ljubljana :: :: Telefon števil: 2040, 2457, 2548; interurban: 2706, 2806

Peterson International Banking Code

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila,
predjmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safedepoziti itd.

TISKARNA MERKUR LJUBLJANA

GREGORČIČEVA 23

TRG.-IND. D. D.

Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin. ★ Tiska časopise, knjige,
brošure, cenike, tabele, vabila, letake, posetnice itd. ★ LASTNA KNIHOVARNICA. ★ TELEFON. ŠT. 2582.